

ת"פ 31762/02/13 - מדינת ישראל נגד שירי סיון, יעקב סיון

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 31762-02-13 מדינת ישראל נ' סיון ואח'

לפני:

כב' השופטת עידית איצקוביץ

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד ישראל שניידרמן ועו"ד בוריס סברדליק

1. שירי סיון

2. יעקב סיון ע"י ב"כ עו"ד זרי (אליעזר) חזן

הכרעת דין

1. לפניי כתב אישום שהוגש נגד גב' שירי סיון (להלן: "**הנאשמת**") ומר יעקב סיון (להלן: "**הנאשם**") בגין עבירה של העסקת עובדת זרה ללא היתר כדין.

2. על פי כתב האישום, ביום 4.12.11 בשעה 11:20 או סמוך לכך במסגרת ביקורת יחידת האכיפה למעסיקים של משרד הפנים, נמצאה נתינה זרה מהפיליפינים בגן ציבורי הסמוך למקום מגורי הנאשמים, כשהיא מטפלת בבנם הקטין. פרטי העובדת: RONILA ZABALA, האוחזת בדרכון שמספרו: 5389701XX (להלן: "**העובדת**").

העובדת נכנסה לישראל בשנת 2010 באשרת עבודה בענף הסיעוד על שם מעסיק אחר ומיום 30.4.2011 שהתה בישראל ללא אשרה כלל. במועד הרלוונטי העובדת לא הייתה אזרחית ישראל או תושבת בה ולא הייתה רשאית לעבוד אצל הנאשמים.

לפי הנטען בכתב האישום, הנאשמים העסיקו את העובדת שלא על פי היתר כדין. הנאשמים החלו להעסיק את העובדת במועד שאינו ידוע למאשימה, כ-4 חודשים עובר לביקורת מיום 4.12.11, כך ברציפות בתדירות של 5 ימים בשבוע, עד למועד הביקורת.

3. במסגרת סיכומי ב"כ המאשימה התבקש תיקון כתב האישום, שלפיו תקופת העסקה של העובדת הייתה 5 שבועות (במקום 4 חודשים).

על אף המועד המאוחר שבו התבקש התיקון, יש לקבל אותו מאחר שהוא מיטיב עם הנאשמים. תקופת ההעסקה המתוקנת מתאימה יותר לעובדות המקרה, עת הנאשמת הודתה בכך שהעסיקה את העובדת לאחר שילדה את בנה הרביעי, ביום 25.10.11 (ראו ע' 10, ש' 33 לפרוטוקול הדיון).

4. ראיות שנשמעו

עמוד 1

מטעם המאשימה העידו המפקחים שהשתתפו בביקורת וגבו הודעות מן הנאשמים: מר גלעד רביבו, שערך את רשימת העובדים - מ/1 ב, אסף חיון, אשר ערך דוח פעולה, (מ/2), יצחק דנון שערך את תיאור המקרה, (מ/3) וגבה הודעות של הנאשמים (מ/5 ו מ/6).

מטעם הנאשמים העידו הם עצמם.

5. סעיפי האישום

סעיף העבירה הנטענת - סעיף 2 לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991 (להלן: "חוק עובדים זרים") מגדיר את עבירת ההעסקה שלא כדין:

"(א) מעביד שעשה אחד מאלה -

(1) העביד עובד זר שאינו רשאי לעבוד בישראל מכח חוק

הכניסה לישראל והתקנות לפיו;

(2) העביד עובד זר בניגוד להוראות סעיף 1'ג', ובלבד

שהמעשה אינו נכלל בין המעשים המפורטים בסעיף קטן (ב);

דינו....".

סעיף 1 יג' לחוק עובדים זרים קובע:

"(א) לא יקבל אדם עובד זר לעבודה, אלא אם כן הממונה או עובד משרד הפנים

מטעמו, התיר בכתב את העסקתו של העובד הזר אצל אותו מעביד, ובהתאם לתנאי

ההיתר; היתר כאמור יכול שיהיה למכסה מסוימת של עובדים זרים שיועסקו אצל

אותו מעביד או לפי רשימה שמית.

(ב) היתרים לפי סעיף זה יינתנו בשים לב, בין השאר, למאפייני שוק העבודה בענפי

העבודה ובאזורי ההעסקה השונים

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על העסקתו של עובד מסוג ששר הפנים קבע לפי

סעיף 2(ג) בחוק הכניסה לישראל".

6. עובדות המקרה

מדוח הפעולה עולה כי ביום הביקורת נצפתה העובדת בגן ציבורי כאשר היא מטפלת בתינוק - בנם של הנאשמים. לאחר שנשאלה לגבי מעמדה ומקום עבודתה והתבקשה להציג דרכון, היא התלוותה למפקחים לבית הנאשמים ברחוב הכפר 11/59, קריית אונו. הנאשמת, שהייתה בבית, פתחה את הדלת למפקחים ונתנה להם להיכנס אך סירבה להיחקר, תוך שביקשה להתייעץ עם עורך דין. בהמשך נלקחה ליחידת עו"ז של משרד הפנים בחולון להמשך טיפול.

הנאשמת הודתה שהעסיקה את העובדת במשך 4-5 שבועות, 5 ימים בשבוע ל-5 או 6 שעות ביום, וציינה שהיא ישנה כמה לילות במהלך התקופה (ראו מ/5).

העובדת הייתה בעלת אשרה לעבודה סיעודית על שם "צוקר אני הילדה", אשר פקעה ביום 30.4.2011 (ראו מ/10).

בתאריך 4.1.2011 העובדת עברה ראיון RSD (כמבקשת מקלט) והבקשה נדחתה על הסף (ראו מ/7).

הנאשמת הודתה בעדותה בדיון שהעסיקה את העובדת כ-4 שבועות, והצהירה:

"אני עובדת בחברה למשק וכלכלה ונותנת שירותי ייעוץ. אז הייתי בחופשת לידה. הייתי צריכה עזרה עם הילדים, זה היה קריטי. בעצם לקחתי את הראשונה שמישהו המליץ לי עליה, היא הייתה מאוד טובה, מצוינת אפילו. מצאו אותה בפארק עם הילד שלי. היא לא הסתובבה רק עם הילד שלי. לא היה שום חשש שהיא לא חוקית או שהיא עלולה להיתפס או שזה לא בסדר".

ראו ע' 11, ש' 10-13 לפרוטוקול הדיון.

מכאן שהוכח, לפי עדות הנאשמת עצמה, כי היא העסיקה את העובדת כמטפלת בבנה התינוק במשך כ-4 שבועות לפני מועד הביקורת, בתדירות של כ-5 פעמים בשבוע.

7. טענות ב"כ הנאשמים לעניין פסילת ראיות

ב"כ הנאשמים טען כי החיפוש שערכה המאשימה בנכס (ביתם של הנאשמים) נעשה בניגוד לחוק, תוך חריגה מסמכות ותוך דריסת זכויות הנאשמים. לפיכך, דינן של הראיות שהושגו מכוח חיפוש זה והוצגו לבית הדין, להיפסל.

אולם, במקרה שלפניי לא ערכו המפקחים כל חיפוש שלא כדין, אלא פגשו את העובדת בגן ציבורי במסגרת ביקורת יזומה. המפקחים שאלו אותה על עבודתה וביקשו ממנה דרכון, והיא ליוותה אותם לבית הנאשמים המצוי בקרבת מקום. הנאשמת, אשר שהתה בביתה, נתנה להם להיכנס מבלי שהם ערכו כל חיפוש שהוא. העובדת עצמה חיפשה את דרכונה והביאה אותו אליהם.

כך אמרה הנאשמת:

"כשהגיעו המפקחים אני הייתי בבית, אני לא זוכרת שביקשו ממני להיכנס, פשוט נכנסו. היו הרבה אנשים. אני לא זוכרת אם צלצלו. פתחתי את הדלת ונכנסו. לא פרצו. הם אמרו העובדת שלך לא חוקית. אמרתי שזה לא נכון ושיש לה אישור של מבקשת מקלט. הם נכנסו עם העגלה של התינוק, לא היה מצב שאני לא מכניסה אותם. אף אחד לא אמר לי שאני יכולה לא להכניס אותם".

ראו ע' 11, ש' 14-18 לפרוטוקול הדיון.

משכך הרי שטענת ב"כ הנאשמים, כמו גם הפסיקה שצוטטה על ידו, אינן נכונות במקרה זה שבו המפקחים נכנסו לבית הנאשמים בהסכמה מלאה של הנאשמת - בעלת הבית, ולא ערכו כל חיפוש.

אחריות הנאשמת

8.

בעבירה מסוג זה של העסקת עובד זר ללא היתר, שהיא מעין "עבירה פורמאלית", קיימת דרישה של יסוד נפשי. בהקשר זה נפסק כי סעיף 2 לחוק עובדים זרים דורש קיומה של "מודעות", וכי זו מתקיימת גם במצב של "עצימת עיניים", דהיינו "רואים אדם שחשד בטיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות כמי שהיה מודע להם, אם נמנע מלבררם" (ע"פ 16/06 באשר נ' מדינת ישראל, 7.12.06).

עוד נקבע כי:

"כלל הוא כי "עצימת עיניים" (shutting one's eyes) או "עיוורון מכוון" (wilful blindness) "הינם חריג לידיעה ממשית של רכיב הכוונה הפלילית ודרך חלופית להוכחת הידיעה הממשית. מצב נפשי של עצימת עיניים כמוהו, בעיני החוק, כידיעה ממשית, והוא נעוץ בהימנעות מלבחון ולבדוק מצב דברים שלגביו עשוי להיות חשד כי אסור הוא..."

(ע"פ 22/06 מדינת ישראל נ' יעקב רוזן, 28.3.07).

וכן ראו:

"יש להפריד בין חשד במישור הסובייקטיבי - בו יש לבחון האם הנאשם חשד בקיומן של נסיבות ביצוע העבירה; לבין חשד במישור האובייקטיבי - בו יש לבחון האם נוצרו נסיבות שהיו צריכות לעורר את חשדו של הנאשם לקיומה של עבירה. זהו למעשה מצב של עצימת עיניים, שבו קיימות נורות אזהרה אובייקטיביות לקיומה של עבירה אשר הנאשם מתעלם מהן, ודי בכך כדי לקיים את המצב הנפשי של מודעות"

(ע"פ 11/06 יצחקניא נ' מדינת ישראל, 31.12.06).

לדברי הנאשמת "לא הייתה לי שום סיבה לחשוב שהיא לא חוקית". בהתאם לעדותה, העובדת "הראתה לי איזשהו מסמך שהיא הייתה בראיון באותה יחידה של מבקשי מקלט בלוד, היא חיכתה לתשובה... אחד היה אישור שלא היה בתוקף ואחד שהיא היתה בראיון ומחכה לתשובה. בדרכון שלה היה לה אישור עבודה שלימים התברר כי הוא סיעודי אבל אני לא ממש מבינה בזה. היא עברה מפה לאוזן ועבדה אצל אנשים ולא רק אצלי אז לא היה משהו שצריך לעורר חשד, לפחות לא בעיניי" (ע' 11, ש' 6-9 לפרוטוקול הדיון).

אין ספק כי הנאשמת ידעה שהעובדת אינה אזרחית או תושבת ישראל, אלא פיליפינית. היא קיבלה את פרטיה מאנשים אחרים ולא טרחה לבדוק כראוי אם יש לעובדת אישור עבודה כדין ושהיא יכולה להעסיק אותה בתור מטפלת, כפי שעשתה. הראיון לקבלת מעמד של פליט נערך קרוב לשנה לפני תחילת העבודה (בחודש ינואר 2011), ואילו העובדת החלה לעבוד בחודש נובמבר או סמוך לכך. אשרת העבודה שהייתה לה - רק לעבודה

בסיעוד, כאמור - פגה אף היא לפני שהנאשמת קיבלה אותה לעבודה.

מכאן שהנאשמת פעלה לכל הפחות ב"עצימת עניים" וקיימת הצדקה להרשיע אותה בעבירה של העסקת עובד זר ללא היתר כדן.

אחריות הנאשם

9.

הנאשם טען בעדותו כי לא ידע פרטים על העסקת העובדת, הוא לא נמצא הרבה בבית, עובד שעות ארוכות מחוץ לבית ואף נוסע הרבה לחו"ל. כך שהאחריות על הטיפול בילדים היא של אשתו - הנאשמת.

כך אמר הנאשם בעדותו בדיון:

"אני עובד כבר די הרבה שנים בעבודה שדורשת ממני הרבה נסיעות לחו"ל בסדר גודל של בין 30-40 נסיעות בשנה לחו"ל, גם בזמן שאני לא נמצא בחו"ל אני לרוב עובד עד שעות מאוחרות, זה תפקיד בכיר. גם באותה תקופה היו לי הרבה נסיעות לחו"ל.

אני עובד בתחום הנדל"ן והבנקאות, אז והיום.

...

הטיפול בתינוק היה בעיקר האחריות של שירי והיא טיפלה גם בכל העניינים של הבית, כל מה שקשור בענייני המטפלות השונות שהיו לנו היה באחריות הבלעדית שלה ואני סמכתי שכל דבר שהיא עושה זה הדבר הטוב ביותר בשביל הילדים שלנו. כך אני מאמין עד היום".

(ראו ע' 12 לפרוטוקול הדיון).

לפי עדות הנאשם, הוא שאל את אשתו על העובדת, שהוא אכן ראה בבית פעמים ספורות בלבד, והיא אמרה "שהכל בסדר ושהיא בדקה את העניין וזה בסדר" (ראו ע' 13, ש' 3 לפרוטוקול).

בישראל של ימינו, קשה לקבל גרסה לפיה אביו של תינוק שנולד זה עתה אינו שותף - אף לא במידה פחותה - בכל הנוגע לבנו. קשה לקבל שהאב לא יודע, לא רואה ובקושי שואל. אם זהו המצב, מדובר במקרה קלאסי של "עצימת עיניים" של מי שבוחר שלא לדעת, ו"מפיל" אחריות כוללת על אשתו, הנאשמת.

יצוין עוד, כי בהתאם לדו"ח כניסות ויציאות מישראל, בתקופה המדוברת, הנאשם שהה בחו"ל 4 ימים בלבד: מ- 20.11.11 עד 23.11.11.

כפי שנאמר בהע"ז (ת"א) 39249-10-13 (השופטת חופית גרשון יזרעאלי), מדינת ישראל נ' דנה אשכנזי
טביב, מ-19.1.16:

"הנאשמים הינם בני זוג נשואים, המתגוררים יחד תחת קורת גג אחת עם ילדיהם ונהנו שניהם משירותי ניקיון ומשק הבית שביצעה העובדת. בנסיבות אלה, לא ניתן לקבל את הטענה לפיה אין לנאשם כל אחריות או נגיעה למתרחש בביתו.

...

עניין הע"ז (ת"א) 11096-09-13 מדינת ישראל נ' מור עדי ואח' (29.9.15) והע"ז (ת"א) 47851-07-11 מדינת ישראל נ' עומרי ארז (10.6.15), אין בהן כדי לסייע להם. בעניין מור עדי, הורשעה הנאשמת אף שנקבע כי העובדת הזרה התנהגה כ"ישראלית לכל דבר". ביחס לנאשם נקבע כי כמעט ולא נכח בבית יחד עם העובדת, בירר עם אשתו מפורשות לעניין חוקיות העסקת העובדת הזרה וסמך על דבריה, מה שאין כן בענייננו.

בעניין עומרי ארז דובר בעובדת שהועסקה אצל הנאשם כשעתיים וחצי, אחת לחודש לערך, ונקבע כי בנסיבותיו הייחודיות של המקרה, בהן העובדת הועסקה גם בבית שר הביטחון, דיברה עברית שוטפת והייתה נשואה לישראלי, לא התעורר כלל החשד בלב הנאשם כי נדרשת בדיקת מעמדה החוקי".

בהתאם לראיות שנשמעו, אני סבורה כי היסוד הנפשי מתקיים גם אצל הנאשם ועל כן יש להרשיע אותו בעבירה של העסקת עובד זר ללא היתר כדין.

10. לסיכום

נוכח האמור לעיל אני מרשיעה את הנאשמים בעבירה של העסקת עובד זר שאינו רשאי לעבוד בישראל מכוח חוק הכניסה לישראל, עבירה לפי סעיף 2(א)(1) לחוק עובדים זרים.

נקבע דיון לשמיעת טיעונים לעונש ליום 25.5.2016 שעה 14:00.

ניתנה היום, 10 פברואר 2016, א' אדר א תשע"ו, בהעדר הצדדים.